

Za celo leto K 30—
za pol leta 15—
za četrt leta 7'50
za 1 mesec 2'50

Posamezna številka 80 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 17

Ptuj, 25. aprila 1920

II. letnik

Ali mora res tako biti?

Življenske razmere postajajo od dne do dne hujše, neznosnejše. Njihovo težo občuti meščan kakor kmet, delavec, ki živi od dela svojih rok ali glave, kakor tudi gospodar in posestnik, ki potrebuje pri svojem gospodarstvu tudi dela drugih.

Že za časa vojske je nam slo večkrat precej trdo, ali za silo je bilo še dobiti najpotrebnejših življenskih potrebščin, pa tolažili smo se, da bo po vojski zopet boljše. Minila pa je že poldrugo leto in, mesto da bi se razmere zboljševale, se začenjajo slabšati, za mnoge občutno slabšati. K temu pride razočaranje, ker se naša pričakovanja v boljšo bodočnost niso uresničila, pa nezaupanje, da bi se v primernem času razmere zboljšale. To rodi in širi splošno nezadovoljnost, ki se lahko stopnjuje tako daleč, da jo malo iskra razpali v mogočen plamen, ki se ne bo dal mirno udušiti, nego nam uniči komaj in s težavo začeto zgradbo naše nove države.

Nebrzdani pohlep po bogastvu, brezvestnost pri pridobivanju istega, ki sta se v nevarni meri pokazala že za vojske, po razsulu ne samo da se nista zmanjšala, ampak nasprotno se razširila in stopnjevala do mej, da grozita upropastiti vse naše pridobitve. Rodila sta naravnost kričeče razmere v našem gospodarskem življenju, zakaj zatreti hočeta vsak čut poštenosti in pravičnosti v medsebojnem življenju in delovanju. — Kdor se je njima udal, njemu ni več za to, ali trpe radi njegove nenasitnosti tisoči in tisoči, lastni žep mu je še edini bog, kteremu se klanja. — Ne pomislijo pa tisti, ki jih izprva ni bilo toliko, da potezajo za sabo vedno širše kroge in ako se to brezvobestno divjanje ne zajezi o pravem času, da morajo priversti vse naše življenje in sebe do občega poloma.

V težkih gospodarskih razmerah smo začeli po vojski naše gospodarsko življenje.

Kako je postal zidarjev Tina bogat.

V nekem kraju onkraj brega je živel svoje dni zidar, kateri ni nič družega želel, kakor da bi bil bogat. Zato si pa izmisli nekega dne, kajd s trebuhom za kruhom, to je, za denarjem. In res, posrečilo se mu je; prinesel je čez leto in dan mnogo denarja na dom. „Ti Jera, si čula?“ tako reče svoji ženi, „ti Jera, zdaj sva poplačala dolgove in tukaj še imava sto goldinarjev. Jaz pojdem zdaj nazaj delat, a ti pa shrani denar dobro, ker ga bodeva potem potrebovala, ako pridejo k nam glad, potreba in skrb k hiši. — Zunaj pod oknom pa so stali trije popotniki in so vse slišali. Ko zidar odide, stopijo ti popotniki v hišo. „Mamica, srečo dobro! Mi so prišli k vam!“ Kaj pa bi radi?“ povpraša dobrovoljno milosrčna Jera tujce, „in kdo ste?“ „Jaz sem Glad“, reče prvi. „Jaz sem Potreba“, reče drugi in tretji pa reče: „Jaz sem Skrb.“ „O, dober dan, ste že tukaj?“ vzklikne Jera. „Tine mi je pustil za vas sto goldinarjev, tukaj jih imate!“ Popotniki se

Ali obče znano je, da so življenske razmere v naši Jugoslaviji toliko ugodne, da bi ob dobri volji zmagali prve težave in si postavili trden temelj, na katerem bi se lepo dalje razvijali. — Ali kaj se dogaja? Pozabili smo menda, da smo začeli svoje gospodarstvo po občem polomu, ko je vojska uničila naše gospodarske pridobitve. In sedaj zahtevamo, da naj kar čez noč nastanejo če še ne boljši časi, pa vsj taki, kakeršni so bili pred vojsko. Ljudje bi radi manj delali, pa dobro živeli. Ker pa ob uničenem našem gospodarstvu veliki večini to za sedaj ni mogoče, hoče vsak na svojo pest si pridobiti čim ugodnejše življenje. Jasno je, če imamo, kar rabimo za življenje toliko, da bi srednje dobro lahko vsi živeli, pa hočejo nekteri v teh razmerah razkošno in v izobilju živeti, da mora zanje toliko in toliko drugih trpeti. To so pijavke na našem telesu, ki se zajedajo v naše telo in nam samo sesajo našo kri. Samo nekaj zgledov! Pšenico so v jeseni pridelovalci prodajali kg po 1 K 50 v do 2—3 K. Sedaj ni dobiti kg za 10 K! Komu je cvela pšenica po zimi? Ali kmetu, ki je moral v jeseni orati, sejati, po letu pšenico žeti in mlatiti in zrnje spraviti, vse to za 2 K kg? Kupec ali pa kupci, ki so pšenico samo čez zimo shranili, so pri tem svojem delu (!) zaslužili celih osem K pri kg! Ali ne mora zavreti kri pridelovalcu, če vidi, da dobi za vse svoje delo 2 K, drugi pa, ki nič ne dela, nego samo v zakurjeni sobi in pri polni čaši kupčuje, zasluži 4 do 5 krat toliko? Ali ne mora zavreti kri ubogemu konzumentu, ko ve, da bi lahko dobival moko tudi spomladi po isti ceni, kakor v jeseni, če ne bi bilo treba debeliti takih pijavk? Pa oglejmo si na drugi strani razne obrtnike in trgovce na debelo, od katerih moramo dobivati druge svoje potrebščine, svojo obleko, obutev itd. Ti imajo v svojih zalogah blaga, ki ga prodajajo s primernim dobičkom za svoje delo, kar jim pošteno privoščimo. Ali koliko krat se zgodi, da zrastejo cene temu blagu

lepo zahvalijo za denar in odidejo. Ko zidar zopet pride domov, povpraša, kje da ima Jera onih sto goldinarjev. Jera pove, da jih je dala onim trem, kakor je bil zidar ukazal. „O ti prismuknjeno babše, to so bili goljufi, pa ne glad, potreba in skrb. Kaj početi da dobim zopet svojih sto goldinarjev nazaj?“

Zidar misli in misli, potem se napoti za prekanjenci in zares v bližnji krčmi najde vse tri. — Delal pa se je tako, kakor da bi od vsega ničesar ne vedel in začel je pri svoji mizi pošteno piti in jesti.

Ko si ga je bil že dovolj privoščil, stisne krčmarju tiho in tako, da ga od onih treh ni nihče videl, denar za vino in pečenko v roko. — Krčmar ga prijazno povpraša, ali še česa želi. Zidar pa reče: „Ne!“ Čez nekoliko časa izpije svoje vino, potem pa prime svoj klobuk in ga obrne na glavi tako, da je bilo pero, katero je imel zadi za klobukom, spredaj nad čelom. „Je vse plačano?“ zakriči zidar. Krčmar se mu nakloni in reče: „Hvala, vse je plačano, le popravite si klobuk zopet nazaj.“ Zidar si popravi zopet klobuk in odide. Trije popotniki pa, kateri so bili zidarjevo Jero opetnajstili, so videli vse. Ko je zidar

kar čez noč! Ali ne mora zavreti kri še tako mirnemu državljanu, ko čuje, da je taka pijavka zaslužila čez noč več, nego on vse leto, ali nekaj let skupaj, da celo vse svoje življenje?

Kdor nekoliko opazuje vse to počenjanje v našem gospodarskem in javnem življenju, vidi, da ljudje ne žive več po zlatem nauku Kristovem: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe! Ljudi vodi sedaj drugo načelo: Ljubi samo samega sebe, druge pa le izrablja za se! Svobodna trgovina se je izprevrгла v svobodno odiranje!

Pri tako žalostnih pojavih se moramo pa resno vprašati: Ali ni mogoče ustaviti tega zla! Ali se te velike rane na našem državnem telesu ne dajo zaceliti? Ali ni pri nas resnih mož, ki bi uvideli te napake? In ali ni tudi dovolj močnih mož, da se npro kričečim krivicam in odvrnejo od nas pogin?

Zastrupilo se je naše življenje. Stresajo ga mrzlični sunki. Upajmo pa, da imamo še toliko svoje prvotne naravne sile v sebi, da odstranimo iz sebe sovražne strupe in se začnemo zopet zdravo razvijati.

Ne uničimo se sami!

Če je zakon narave tak, da „iz malega raste veliko“, morajo veliki dogodki imeti čim večje posledice.

Na zunaj se je dozdevalo med vojno, da deluje pred vsem samo orožje. Po odločitvi taistega bi nastal zopet mir in prejšnje razmere.

Sedaj vidimo, da je imela vojna mnoge, nam skoraj vidne sile energije.

Uničevala jih je — mnogo uničila. —

Odškodovala je veselje do dela, uničevala material vseh vrst ter skoro uničila prejšno moralo v širjem pomenu besede.

Posledice tega imamo danes čutiti. Verižništvo, tihotapstvo, pomanjkanja blaga vseh

odišel, poplačajo in potegnejo za njim! „Koliko hočeš imeti za svoj klobuk, skaterim se tako lahko plača?“ Tako vprašajo zidarja. — Ta jim reče, da ga ne more ceneje dati, kakor za dve sto goldinarjev. In glej, naštel so mu jih in so odišli veseli, da so dobili tako veliko vredno stvar za tako malo denarja. Šli so v drugo krčmo. Tam so jedli in pili, kar se je najbolj dalo, in ko so imeli zadosti, postavi najstarejši zidarjev klobuk na glavo in vpraša krčmarja: „Je li vse plačano?“ „Ne!“ reče krčmar, „saj še niste ničesar plačali!“

„Daj sem klobuk!“ reče drugi, „ti nič ne znaš, jaz sem videl prav, kako je napravil zidar.“ Drugi poszusi in obrača klobuk gor in dol, a vendar je krčmar vedno trdil, da ni še nič plačano. Skusil je tretji, a tudi ta zastonj! Krčmar pa je mislil, da se norčujejo iz njega, pozval je svoje hlapce in ti so vse tri pošteno natepli in jim pomagali iz krčme. Videli so torej, da jih je zidar prekanil in da je dobil ne le svojih sto goldinarjev nazaj, temveč še njihovih bornih sto. Šli so torej k njemu. Ta pa jih je že od daleč videl iti in se je hitro dogovoril s svojo ženo.